

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	7 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 25 bani.			

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Cătră alegătorii răzeși.

Fraților Mazili și Răzeși. Pentru întâia oară puteți să vă alegeți deputat pentru districtul pe un om de ai voștri. De atâta vreme erați siliți să alegeți deputați, care nu erau pe placul vostru și nu erau din neamul vostru. Căci satele în care locuiți fiind încunjurate de Ruși aveau toate să aleagă numai deputați ruși sau ucraini, cum se numesc cu fală politicianii și gazetarii lor. Dar acum s'au schimbat lucrurile. Un vrednic român, fiu de mazil, care e domnul Aurel cav. de Onciul a văzut, că nu e cu cale să fie siliți Românii, care din nenorocire trăiesc între Ruși, să aleagă și ei alături de aceștia deputați ruși sau să nu iaie de fel parte la alegeri, cum făceau răzeșii în mare parte, căci nu-i trăgea inima să glăsuiască pe unul, care le e străin și care nici nu lucra pentru dânșii. De aceea domnul Onciul a făcut o lege ca să se deie dreptul fiecărui neam, și așa și Răzeșilor care locuiesc între Ruși, să aibă bărbații lor în corpurile legiuitoare. Legea aceasta dă dreptul fiecărui om a cere să fie înscris în acea listă, unde voiește și unde știe, că se cuvine să fie. Asta lege este pentru Răzeșii și Mazilii, cari știu că se trag din părinți români și cari sunt încunjuțați de Ruși de foarte mare înșămănatate.

Și îndată s'a arătat, că Răzeșii n'au uitat, că sunt Români, deși limba au uitat-o în mare parte prin contactul cu Rutenii veniți din Galiția și așezați pe lângă dânșii, căci sunt peste o mie de alegători răzeși din districtul Vascăuțului, al Coțmanului etc. în ca-

tastrul român. Asta e foarte frumoasă dovadă de vrednicia dumnilorvoastre, fraților mazili și răzeși, că cu toate terorizările Rutenilor, cu toate înșelăciunile învățătorilor ucraini, cari s'au pripășit din Galiția mai ieri-alaltăieri și astăzi vreu să vă îndemne pe voi a intra în tabăra ruteană, pe voi, care vă trageți din boierii moldoveni și sunteți băștinași din neam în neam pe pământul Bucovinei.

Purtarea voastră, fraților, a fost cum nu se poate mai cinstită. Și avem încrederea, că și ceilalți mulți răzeși, care, fie din nepăsare, fie din frică s'au lăsat înscriși în catastrul rutean se vor întoarce la calea adevărată și la alte alegeri veți fi cu toții la un loc în tabăra românească având acelaș dor și însuflețiți fiind de acelaș gând de a recâștiga limba română măcar pentru copiii voștri.

În 2 April încep alegerile și dumneavoastră trebuie cu toții să votați pe dl Ioan cav. de Cuparencu, care e om ce știe nevoile voastre și care merită să fie alesul vostru. Alegerea se va face în fiecare sat deosebit, așa că nu veți avea să vă trudiți departe până la locul de alegere. Dar pentru aceea să știți, că fiecare alegător e silit să se ducă la alegere, căci așa cere legea întărită de Împăratul acum nu demult. Acel om, care e bolnav sau din altă pricină e împiedecat a merge la alegere va trebui să aducă dovezi înaintea căpitanului districtual ca să nu fie pedepsit pentru aceea, că n'a fost la alegere. Dar nu uitați, că pe țidulele roșe, ce veți căpăta de la primărie aveți să scrieți numai numele domnului forstmaistru Cuparencu, care e candidatul partidului Românilor din Cernăuți.

Candidatura d-lui Cuparencu.

Domnul Ioan cav. de Cuparencu, forstmaistru la Cuciurmare, a trimis alegătorilor săi următorul apel:

„Cu privire la înțelegerea făcută între mine și domnul deputat „din cameră, Dr. Constantin Isopescul-Grecul, precum și la re-
„comandarea din partea comitetului național al partidului nostru,
„rog, ca să binevoiți, a vota cu prilejul alegerii din 2 Aprilie
„1911 pe mine și să sprijiniți totodată din răspuțeri candidatura
„mea. — La această ocaziune ar fi bine, ca să atrageți atențiunea
„alegătorilor asupra legii intrate înainte de vr'o câteva zile în
„vigoare, și anume cu privire la obligațiunea alegătorilor de a
„lua numaidecât parte la alegere.

„Mulțumindu-Vă pentru truda ce ve-ți avea-o sprijinind candidatura mea, Vă rog să binevoiți a primi asigurarea deosebitei „mele stime. Ioan Cuparenco, forștmaistru“.

În urma înțelegerii făcute între mine și dl forștmaistru din Cuciumare, Ioan Cuparenco, m'am hotărât, a repăși dela candidatura mea din curia generală a districtelor Cernăuți, Boian, Storojineț, Sadagura, Coțmani, Zastavna, Vașcăuți, Vijniță, Putila, Stanești și a face loc domnului **Ioan Cuparenco**, rezervându-mi totodată dreptul de a candida mai târziu în curia censului. Acest pas l-am făcut din considerări naționale, fiind un aderent convins al solidarității între Români și fiind sigur, că susținerea candidaturii mele în curia generală ar fi dat ansă la lupte electorale dăunăciase și demoralizatoare pentru poporul nostru.

Astfel fiind, apelez la onorații alegători din susnumitul district electoral, rugându-i, ca să binevoiască, a vota cu prilejul alegerii din 2 Aprilie 1911 cu toții fără deosebire pe domnul forștmaistru Ioan Cuparenco din Cuciumare. — Cu deosebită stimă

Dr. Constantin Isopescu-Grecul,
deputat în statul împărătesc.

Aduarea comitetului național.

Duminică în 12 Martie s'a întrunit comitetul național în Cernăuți, sub președinția d-lui A. Onciul. S'au votat următoarele rezoluțiuni:

I. Sub împrejurările de azi, interesele neamului cer pentru viitoarele alegeri cea mai deplină solidaritate a tuturor Românilor.

II. Spre a o asigura, comitetul național recomandă în curia sufragiului universal pe următorii candidați:

Pentru cercul Câmpulung—Dorna pe d. George Sârbu, deputat în cameră; pentru cercul Humor-Solca pe d. Aurel Onciul, deputat în cameră; pentru cercul Suceava-Sirete pe d. Alexandru baron Hormuzachi, deputat în cameră; pentru cercul Rădăuți pe d. Teofil Simionovici, deputat în cameră; pentru cercul Storojineț-Cernăuți-Boian pe d. Ioan de Cuparenco, maestru silvic; pentru

cercul orașelor Cernăuți-Suceavă-Rădăuți-Sirete pe d. Dr. Florea Lupu.

III. Nominarea candidaților pentru curia censului va urma după alegerea în curia sufragiului universal pe baza rezultatului alegerii acesteia.

Protopresviterul Zaharie Voronca anunță candidatura sa în curia proprietății mari (preoțimea română). D-sa își va susține candidatura în adunarea preoțimii.

Invităm pe cetitorii și prietenii noștri să sprijinească din răspuțeri solidaritatea națională prin respectarea și promovarea hotărârilor luate de comitetul național.

Hotărâri guverniale pe baza falsificatelor rusești.

Avem înaintea noastră următorul act:

Stadt-Magistrat Czernowitz.

Nr. 3638/1 IVa am 13. Februar 1911. Betreff: Landtagswahlrechtsreklamation.

An Herrn Emilian Ilnicki, k. k. Professor, Kuczurmarrerstrasse 4.

Der k. k. Landespräsident hat mit Entscheidung vom 3. Februar 1911 zur Zl. 1313 Präs. Ihrer Reklamation gegen die Landtagswählerlisten betreffend Ihre Streichung aus der rumänischen nationalen Wählerliste und Eintragung in die ruthenische nationale Wählerliste der allgemeinen Wählerklasse und jener der Gemeinden Folge zu geben befunden.

Die Streichung und Eintragung wurde demgemäß auch vorgenommen.

Hievon werden Sie mit dem Beifügen in die Kenntnis gesetzt, daß diese Entscheidung gemäß § 31 der Landtagswahlordnung endgiltig ist.

Der Bürgermeister:

Felix Baron Fürth, m. p.

In traducere:

Primăria orașului Cernăuți.

Nr. 3638/1, IV-a în 13 Februarie 1911. Privitor la reclamarea dreptului electoral pentru dietă.

Cătră domnul Emilian Ilnițchi, c. r. profesor, str. Cuciurmare Nr. 4.

Președintele c. r. a admis prin decisiunea din 3 Februarie 1911 cu Nr. 1313 al biroului presidial reclamațiunea d-tale con-

tra listelor electorale pentru dietă de a fi șters din lista națională română și de a fi trecut în lista națională ruteană a curiei generale precum și a curiei censului.

Dreptacea s'a făcut ștergerea într'o listă și înscrierea în cealaltă.

Hotărârea aceasta e după articolul 31 al legii electorale pentru dietă definitivă, ceea ce vi se aduce la cunoștință.

Actul de față e un exemplu cum lucrează Rutenii și de ce mijloace se folosesc pentru a spori numărul lor. S'ar crede, că profesorul român get-beget, originar din Suceava, se leapădă de neamul său pentru a se înrola în rândurile Ucrainilor. Dar aceasta nu e adevărat, el vra să rămâie Român precum a fost tatăl și moșul său. Și reclamația, de care e vorbă mai sus, nu a fost făcută de dumniasa, ci de un rus înșelător, care l-a iscălit pe dl Ilnițchi fără autorizația și fără știrea sa, a înăntat reclamația la primărie care, supusă guvernului, a fost întărită. Astfel dintr'un român verde se alege deodată cu încuviințarea guvernului și fără a se fi cercetat reclamația un ruș, care după legea sancționată va fi silit să se ducă să aleagă în rândurile Rutenilor pentru a nu fi pedepsit pentru contravenție. Și dacă Rusneacii purced în mod așa de necinstit față de funcționarii români cu studii academice, să ne mai cuprindă mirarea, dacă ei purced și mai necinstit, ba chiar cu silă și cu teroare față de cei neînvățați! Numai în așa mod au putut Rusneacii face 6 mii de reclamații, când s'au publicat alegețile comunale în Cernăuți. Și dacă dorul lor de cucerire nu are margini, ar trebui guvernul să puie frâu pretensiunilor lor nejuste și să domolească obraznicia lor. Cerem de la guvern anularea actului publicat aici și o cercetare severă, pentru a afla cine se incumetă a iscăli, după spate, pe un profesor român. Iscălitorul trebuie să-și capete pedeapsa cuvenită ca să-i treacă dorul de a falsifica iscălitura altuia. În cazul de față ar trebui să intervie și procuratura. Și să n'u se creadă, că acesta e unicul caz de felul acesta, vom mai aduce și altele, care ni-s cunoscute, numai la moment nu avem numărul actelor întărite de presidentul țării.

Apel către Răzeșii de peste Prut.

(Urmare).

Ce zic Ucrainii despre Români.

Dupăce am arătat cine sunt Români, de unde se trag și cât de vechi sunt pe pământul unde ei se află azi și dupăce am vor-

bit despre obârșia Răzeșilor, să vedem ce zic Rutenii despre noi, cum caută ei să amăgească atât pe Rezeșii cât și pe țărani români, cari au deprins vorba rusască, pentru a-i câștiga cu totul tot pentru planurile lor ucraine. Trebuie să spunem din capul locului, că capii Rutenilor, adică acei ce ocârmuiesc în politică și cei ce scriu gazetele rusești, precum și învățătorii ucraini și cei câți-va preoți tineri de-ai lor, poartă o luptă foarte necinstită împotriva Românilor. Arma lor de căpetenie este minciuna; aceasta o dovedește chiar lozinca lor, căci ei zic: ori de-i adevărat sau nu, numai să fie așa cum vrem noi („*ти правда, ти не правда, а б е н а н а ш е вишло*“). Unde nu ajunge minciuna, acolo se pun în mișcare bandele siciurilor, cari prin bătăi și omoruri înfricoșează pe cei ce nu vreu să facă pe voia lor.

Să vedem deci, cari sunt minciunile Ucrainilor cu cari umblă să înșele pe oamenii noștri? Ei zic mai întâiu, că Rutenii sunt mai vechi pe pământul Bucovinei și al Moldovei decât Românii. Aceasta nu-i adevărat, pentru că strămoșii Românilor, adică Romanii aduși de împăratul Traian în Dacia, au venit pe acest pământ ceva peste o sută de ani după nașterea lui Hristos, pecând Slavii au început a veni în părțile aceste abia cinci sute de ani mai târziu, și nu toate semințiile slave au venit în același timp, ci rând pe rând, iar seminția Rutenilor a venit câte-va sute de ani și mai târziu decât cei dintâiu Slavi. O dovadă, că Românii erau foarte răspândiți, nu numai în munții Carpați, dară și în șesurile ce se întind înaintea Carpaților la răsărit și mează noapte, este aceasta, că aflăm pomeniți, în veacul al treisprezecelea, niște voievozi români departe în Galiția, în mijlocul Slavilor, având și un oraș ce aduce aminte și astăzi de ei, adică Bolechov, ceea ce însemnă un oraș al „*Волохилор*“ și ca să nu se îndoiască nime despre adevărul celor ce scriem aici, vom spune, că despre acești Români „*Bolochoveni*“ ne vorbește chiar un învățat rus, adică un profesor dela universitatea din Cernăuți, domnul Kaluzniacki. Deci, dacă se aflau Români chiar departe în Galiția, cum poate să fie adevărat ceea ce zic Ucrainii, că adică pe atuncia să nu fi fost Români în Moldova și prin urmare nici în Bucovina?

Ma departe, spun Ucrainii în cârticica lor „*Rusene avolosca vira*“ și în alte cărți și în gazete, că Românii s'au făcut creștini mai târziu decât Rușii, și că au primit creștinismul dela Ruși. Știe toată lumea, că pe atuncia, când Traian a bătut pe craiul Decebal al Dacilor și a adus popor de al său în Dacia, mulți Romani s'au fost făcut, în taină, din păgâni ce erau, creștini, și se închi-

naș la Domnul Isus Hristos. Așadară creștinismul s'a lățit, mai întâiu în ascuns, în Dacia, odată cu venirea Romanilor, a strămoșilor noștri. Aceasta o dovedește și limba românească care, dupăcum am zis, s'a făcut din limba latinească. La noi adecă cuvintele ce privesc credința creștinească, nu sunt slave, ci latinești. Noi nu zicem „chrest“ ci „cruce“ (latinește *crucem*), nu zicem „țercva“ ci „biserica“ (latinește *basilica*), nu zicem „viruiu“, ci „cred“ (latinește *credo*), nu zicem „sfeate pesanie, ci „sânta scriptură“ (latinește *sancta scriptura*), nu zicem „Nedilia“, ci „Duminica“ (lat. *Domenica*), nu zicem „Velegdin“, ci „Paști“, și așa mai departe. Dacă Rușii ne-ar fi dat credința creștinească, ei ne-ar fi dat și cuvintele ce privesc această credință, dară aceasta nu s'a putut întâmpla, pentrucă ei s'au lepădat de credința păgână multe sute de ani dupăce Românii s'au făcut creștini.

Dară s'a întâmplat un lucru pe care Rușii îl talmăcesc în folosul lor. Anume, când au venit Bulgarii în părțile dela Dunăre, ei au întemeiat aice o împărăție mare, căreia i-au supus și pe Români, și au intrat chiar în împărăția grecească, luând o mare parte de țară în stăpânire. Ei s'au făcut creștini, s'au amestecat cu Slavii pe cari i-au aflat aice (căci Bulgarii cei vechi nu erau slavi) și au învățat limba slavă în care se rugau și care se întrebuița la sf. liturghie. Patriarhii lor sfînțiau preoți pentru toată împărăția bulgărească, și așa prin urmare și pentru Românii, cari erau supuși acestei împărății. Acești preoți trimiși de Patriarhi bulgari, nu aveau cărți bisericești pe limba românească, ci ceteau evanghelia și liturghia din cărți slave. Acest obicei a rămas chiar atuncia, când împărăția bulgară s'a surpat și Românii nu atârnau de nime ca în Moldova și Țara Românească, sau atârnau de Unguri, cari nu erau de aceeași lege. De aceea Rutenii zic, că în Moldova se vorbea rusește până nu de mult. Dar cărțile bisericești nu au fost și nu sunt scrise în limba rutenească, sau ucraină, ci într'o limbă vechie slavonă, pe care Rușii singuri nu o înțeleg astăzi. Limba slavonă se întrebuița în biserica noastră așa cum se întrebuițează astăzi limba latinească în biserica catolică. Nemții, Polonii, Ungurii și alții, nu înțeleg latinește, și tot merg la biserica lor, unde slujba e latinească. Așa și Românii mergeau la bisericile în cari se citea slavonește, fără să înțeleagă limba slavonă.

Toate popoarele catolice din Europa au întrebuițat prin sute de ani limba bisericii, adecă cea latinească, în cântălăriile domnești, în documente și în cărți de învățătură. Oare pentru aceasta Nemții sau Ungurii au fost latini? Nu! Tot așa și Românii, au scris

documentele lor multă vreme în limba slavonă, care era limba bisericii lor, nu însă rutenește, cum zic Rutenii; dar pentru aceasta ei tot au rămas Români.

O altă minciună, cu care se laudă Ucrainii e, că ei sunt foarte mulți, iar Români sunt foarte puțini. Ei zic, că pe lume sunt numai opt milioane de Români, iar Ruteni treizeci de milioane, ba chiar 34 de milioane! Minciuna se arată îndată dacă ne gândim, că numai în România sunt șapte milioane de Români, iar în Ardeal și Țara Ungurească trei milioane. Dar Români sunt și în Bucovina, în Basarabia, în Bulgaria, în Sârbia și în Țara Turcească, așa că Români din toate țările ajung numărul de douăsprezece milioane. Rușii, ce-i drept, sunt mai număroși, dar tot ei nu sunt așa de mulți cum se fălesc, căci lei greu dacă vor fi la 20 de milioane.

Dar dacă e vorba de număr, să ne gândim și la alta ceva: vrednicia. Puțini, dar voinici și vrednici, plătesc mai mult decât mulți și de nici o treabă. Români sunt puțini, dar ei și-au putut păstra țara lor și sunt singuri stăpâni pe ea. Ei au România lor, frumoasă, bogată, luminată, cu oameni învățați, vestiți în lumea mare, cu așezăminte ce nici în alte țări mai mari și mai înaintate nu se află. Ei au spitaturi în cari și oameni din țări străine întră fără plată, ei au în fiecare comună telegraf și telefon, așa că un ministru dacă vra, poate să vorbească din București de-odată tuturor comunelor, ei au cu ce să se arate în fața lumii, așa că și Români din alte țări au o bucurie, văzând că frații lor înaintează și sunt vrednici de toată cinstea.

Rutenii însă, dacă se laudă că sunt așa de mulți, de ce nu și-au păstrat o țară a lor, de ce nu și-au apărât-o, cum au apărât Români pe a lor, de ce au lăsat ca Polonia să le iee Galiția și Muscalii Ucraina? Cu ce se pot arăta ei înaintea lumii? Cu ce obraz batjocuresc pe Români? Un proverb zice: dacă-i dai nas lui Ioan, să suie pe divan. Așa, în Bucovina, Rutenii s'au vârat pe încetul printre Români, până au fost mulți, și când au văzut, că au fost primiți cu mîlă și le merge bine, ei au început a se face ei stăpâni. Oameni buni, nu vă lăsați să vă calce în picioare pleava ucraină, nu e în cinstea voastră să vă poarte de nas și să vă stăpânească acei ce până ieri-alaltăieri au fost haragații voștri!

Ce zic Ucrainii despre limba românească?

Potrivit cu felul lor de luptă, adevă de a scorni minciuni în potriva Românilor și a-i ponegri în ori-ce chip, Rutenii la orice prilej asămăna pe Români cu Țigani și limba românească cu

limba țigănească. Cine nu știe românește și tot ascultă batjocurile ucraine poate să-și închipuie, că limba românească de fapt e așa de urâtă, încât ar fi o rușine să o vorbească. Cine însă o cunoaște, cine a auzit cântecele românești și a cetit cărți românești, acela gândește cu totul altfel și cunoaște, că batjocurile Ucrainilor asupra Românilor sunt scornituri numai pentru a înșela lumea și mai ales pe Răzeși, ca să le treacă ori-ce dor de-a învăța limba pe care au vorbit-o părinții și strămoșii lor. Aceasta înțelege oricine dacă a cetit scrierea aceasta cu luare de samă, căci noi am vorbit mai sus că doar Români se trag de la un popor foarte vestit, adică dela Romani sau Latini, și că limba românească s'a născut din limba latinească. Din această limbă s'au născut și alte limbi, cari sunt surori cu limba românească, adică: limba franțuzască, limba spaniolă și limba italiană, și așa dară Români se pot fâli, că sunt de neam slavit și nu au de ce să se rușineze de obârșia lor. Dacă limba românească e limbă țigănească, atunci și cei ce vorbesc franțuzește, spaniolește, italienește sunt tot țigani. Dar aceasta Ucrainii nu cutează să spună, căci atunci toată lumea i-ar râde și i-ar ținea de proștii proștilor. Apoi, dacă limba Românilor e țigănească, atunci la ce Ucrainii își bat capul să învețe limba latinească, care este maica limbii românești? La ce au cerut ei gimnazii în Cernăuți, Coțmani și Vijnța, căci doar în gimnazii se învață lătimește!

Dar lumea tot nu e așa de proastă cum cred Ucrainii și de aceea, ca să iasă totuși pe răfuiala lor, ei cearcă să se arete învățați de tot și așa, în cărticica „Rusene a volosca vira“, ei dau câte-va probe din limba românească, schimonosind cuvintele, pentru a arăta, că limba românească e săracă și urâtă. Așa zic ei, că cuvintele: mână, mîne, mîna și mînea sunt numai un singur cuvânt pentru a însemna mai multe lucruri, tot așa și cuvintele: soare, soră, sare, sări, sară, Așadară limba noastră ar fi săracă. Dar vedeți lucru ciudat! Pentru toate aceste cuvinte avem în limba latină cuvinte cari se potrivesc de minune cu limba noastră și înșamnă acelaș lucru, căci se zice:

<u>latinește:</u>	<u>românește:</u>	<u>latinește:</u>	<u>românește:</u>
<i>mana</i>	<i>mână</i>	<i>soror</i>	<i>soră</i>
<i>mane</i>	<i>mîne</i>	<i>salem</i>	<i>sare</i>
<i>minare</i>	<i>mîna</i>	<i>salire</i>	<i>sări</i>
<i>manere</i>	<i>mînea</i>	<i>sera</i>	<i>seară</i>
<i>solem</i>	<i>soare</i>		

La cuvintele aceste putem adauga nenumărate alte cuvinte, cari tot așa se potrivesc cu cuvintele latinești ce au acelaș înțeles. Vom pune aici numai câteva. Se zice:

latinește:	românește:	latinește:	românește:
<i>homo</i>	<i>om</i>	<i>vecinus</i>	<i>vecin</i>
<i>dominus</i>	<i>domn</i>	<i>frater</i>	<i>frate</i>
<i>mortem</i>	<i>moarte</i>	<i>capra</i>	<i>capră</i>
<i>socrum</i>	<i>socru</i>	<i>porcus</i>	<i>porc</i>
<i>vinum</i>	<i>vin</i>	<i>arborem</i>	<i>arbore</i>
<i>porta</i>	<i>poartă</i>	<i>folia</i>	<i>foaie</i>
<i>partem</i>	<i>parte</i>	<i>bonus</i>	<i>bun</i>
<i>terra</i>	<i>țeară</i>	<i>calidus</i>	<i>cald</i>
<i>valem</i>	<i>vale</i>	<i>formosus</i>	<i>frumos</i>
<i>montem</i>	<i>munte</i>	<i>dico</i>	<i>zic</i>
<i>pontem</i>	<i>punte</i>	<i>canto</i>	<i>cânt</i>
<i>vacca</i>	<i>vacă</i>	<i>mergo</i>	<i>merg</i>
<i>vitellus</i>	<i>vițel</i>	<i>dormio</i>	<i>dorm</i>

Cuvinte de aceste nu sunt frumoase pentru Ucraini. Însă ei zic, că noi am împrumutat foarte multe cuvinte de la Ruteni, și numai doar acele sunt încâtva frumoase, deși sunt schimbate. Noi am împrumutat, ce-i drept, de la ei o samă de vorbe, pentru că am fost mult timp vecini cu ei, însă și ei au o mulțime de cuvinte de la noi. Așa de pildă Huțanii au foarte multe cuvinte românești în limba lor. Dar noi avem pelângă cuvintele împrumutate, mai ales din cărți bisericești slavone, pentru acelaș lucru și cuvintele noastre moștenite de la Latini, așa că putem să ne lipsim de acele împrumuturi. Așa noauă nu ne trebuie cuvântul *molitfă*, pentru că avem pe al nostru vechiu, *rugăciune*, în loc de smerenie zicem *umilință*, în loc de bogat zicem *avut*, în loc de pogribanie zicem *înmormântare* și așa mai departe.

Dacă am voi să facem o limbă de răs, am putea afla în toate limbile cuvinte ce sună la fel și înșamnă lucruri deosebite, dar lucrul acesta nu-i cinstit, căci se știe că cuvintele capătă înțelesul lor adevărat numai în legătură cu alte cuvinte. Așa s'ar putea afla ușor și la Ruteni asămănări ce nu li-ar plăcea; de pildă cuvântul *chitca* înșamnă la ei „mâță” și „mătușă”, „moșă”, care e un cuvânt împrumutat dela Români, înșamnă „moașă” și „bunică”, *licete* înșamnă a „tămădui” și a „număra”, „sela” înșamnă „putere” și „satele”, „melo” înșamnă „plăcut” și „sopon”, „sene” înșamnă „feciiori” și „albastru” și așa mai departe. Așa putem spune și noi că limba rusască sună ciudat și că e seracă. Dar noi nu vrem să ne

întrecem cu Ucrainii în batjocuri și schimonosiri de cuvinte, că nu e de cinstea noastră. Noi vrem numai să arătăm adevărul și să luminăm pe oamenii noștri, ca să nu se lase înșelați de minciunile ucraine.

Alte minciuni ucraine.

Ucrainii zic mai departe, că Românii prefac pe Ruteni în Români, vra să zică îi românisează, și că astfel noi avem mulți „perehincichi“, adică oameni ce sau lăsat de neamul rusesc și au trecut la neamul românesc. Cât de adevărat e aceasta se va arăta îndată.

Când Bucovina a intrat sub stăpânirea Austriei, generalul Spleny a numărat poporul în anul 1777 și a amintit pe lângă Români fel de fel de neamuri: Poloni, Țigani, Jidani, Armeni, însă de Ruteni nici cu un cuvânt nu pomenește. Asta înșamnă, că înainte de 134 de ani Rutenii nici nu erau în Bucovina, sau erau așa de puțini, că nime nu i-a băgat în seamă. Pe atunci era câte o școală românească, de pe timpul stăpânirii moldovenești, în Coțmani și în Zastavna. Azi, în Coțmani și Zastavna nu se mai vorbește românește, ci rusește. Asta înșamnă, că Rutenii au schimbat pe Românii ce erau aice înainte de o sută de ani în Ruteni. Rutenii venetici au ajuns însă până departe în munții românești în districtul Câmpulungului, și tot au rămas Ruteni, ei nu s'au românizat. Toți Răzeșii de peste Prut au uitat limba lor, și au deprins pe cea rusască, așa dară nu e drept, că Rutenii se românisează, ci Românii s'au rutenizat și se rutenisează și azi. Aceea ce zic Rutenii despre preoții români, anume că ei, la porunca consistoriului românisează e o minciună, căci unde au fost preoți români până acuma în satele rusești de peste Prut, la hotarul Galіției, nicăiri nu s'a făcut școală românească, pecând în sate odată curat românești s'au făcut pe rând o mulțime de școli rusești.

Dar să vedem cum stă cu acei „perehincichi“ de cari vorbesc Ucrainii. La Români, sunt mulți de aceia, cari au nume ce se sfârșesc în -vici și -schi. Numele acela au căpătat aceste codițe pe vremea unui vlădică ce se chema Vlahovici sau mai târziu, la îndemnul mitropolitului Hacman sau al unor învățători polci sau ruteni. Așa s'a făcut din Mitrofan — Mitrofanovici, din ficiorul lui Andrii — Andrievici, din feciorul sau nepotul unui Petrea — Piotrovschi și așa mai departe.

În schimb însă, adevărații perehincichi, cărora noi le zicem renegați, sunt la Ruteni foarte numeroși. Cei mai de seamă

oameni ai lor, comandanții lor, sunt oameni, cărora li se poate dovedi negru pe alb, că au fost odată Români și nu sunt Ruteni adevărați. Să începem de la cel mai mare: Coco Wasilk o. Acesta a fost Român, fecior de boier dintr'o veche familie, și e înrudit cu familia boierești de-ale Românilor. Însă, pentru că în tinerețele sale a fost cam ușuratic, a bătut la talpă averea moștenită și apoi, scăpătat cum era, a fost nesocotit, ba chiar urgisit de ceilalți boieri români, el și-a încercat norocul cu Rutenii. Aceștia pe atuncia nu aveau vre-un om care s'ar fi putut zice, că e în stare a fi căpetenia lor și l-au primit cu bucurie. De atunci, pe spatele lor, Coco Wasilk o s'a făcut mai boieros de cât boierii cu moșii păstrate din părinți și trăiește ca un milionar. Aceasta îi aduce meseria sa de perehincic! Al doilea perehincic e Pihuleac, căruia i-s'a aninat codița — eac la numele românesc „Pihul”. Unii zic, că familia aceasta se trage din țigani, dar aceasta nu putem să o spunem cu bună samă. Alt perehincic e deputatul Spenu l, care are nume curat românesc și e răzeș. Deputatul Semaca e de asemenea un răzeș rutenizat. Și așa, dacă am cerca de-amănuntul am afla dregători mari, preoți și mai ales învățători, cari se țin de Ruteni, dar nu sunt Ruteni adevărați. Aceștia sunt mai ales fii de Răzeși, cari au învățat prin școli rusești și apoi s'au făcut dușmanii neamului din care se trag părinții lor. Dar, pentru cinstea Răzeșilor putem spune, că nu toți fiii de Răzeși din satele rusești s'au lăsat ademeniți a se face Ruși, ci avem mulți de aceea, cari după ce au trecut prin școli mari au rămas ceea ce au fost părinții lor, adică Români adevărați. Putem să pomenim și câteva nume din cele multe, așa de pildă Bejan, Păunel, Tudan, Teutul, Topa și alții. Pe aceștia îi numesc Rutenii „perehincichi voloschi” pentru că nu au voït să se facă Ruși. Așa ei se obrăznicesc chiar a batjocori pe Excelența Sa Mitropolitul nostru, dl Vladimir de Repta, care e de neam român, de mazil, neam vechiu moldovenesc, pomenit în scrisori vechi sub numele de Râpta. Iată așadară cum luptă Rutenii: cu minciuni și iar cu minciuni, credincioși vorbii ce și-au ales: „Ti pravda, ține pravda, abe na nașe vișlo”.

O scrisoare.

Primum dela dl G. Sion, profesor în Bacău, o scrisoare dată din Paris, pe care o reproducem în parte:

„Am primit aici revista D-v. și am simțit o bucurie mare. Credeam apusă pentru totdeauna chestia răzășască. Revista D-v. e o scântee mică, care strălucește puțin pentru momente, și să dea Dumnezeu să redeștepte sentimentele patriotice, se înobilească sufletul celor care din împrejurări grele atât acolo cât și la noi în România au căzut jos. Să dea Dumnezeu să se aprindă dorul de redeșteptare și de înviere a celor ce sunt aproape periți spre binele românismului.

Fără îndoială, că lor li se cuvine de drept conducerea, ei sub voivozii noștri au apărât țara. Pe pieptul fiecărui strămoș e săpată marca nobleții... Sub domniile fanariote ei, Răzeșii, au luptat fără preget cu procesele și nedreptățile cele ne mai pomenite spre păstrarea moșiei. Istoria lor e istoria țării. Din sânul lor s'au rădăcat sub voievozi căpitanii viteji, din sânul lor avem astăzi în țară oameni mari de politică. Un mare păcat a avut marea generație înainte de 1848 și în urmă. Nu li s'au dat școli, pământ iarăș nu li s'a dat, încât din punct de vedere material și intelectual ei au rămas înapoi. Păcatul e și al fiilor lor, care s'au rădăcat sus și care nu s'au mai gândit jos nici la satul lor, nici la părinți, nici la neamurile lor. E ceva dureros. Sunt absolut încredințat, că Răzeșul, îndată ce-i vei da învățătură, se va rădica, va străluci. Trebuie însă școală și iar școală, lumină și iar lumină. Răzeșul prin ereditate a moștenit iubirea de țară, din fire e deștept, îndrăzneț, neînfricat muncitor cu toate năravurile cele bune. Dar trebuie cultivat și el va redeveni ceea ce a fost.

G. Sion (Bacău).

Rușii și biserica.

Am semnalat într-o notiță, tendința Ucrainilor de-a cuprinde tot mai mult teren în biserica noastră, prin acapararea predicământului în biserica catedrală. Dar această înaintare a lor e numai un semn exterior al unor aspirații mai mari pe cari caută să le realizeze pe căi piezișe, prin intervenții la minister, punând în mișcare tot aparatul lor politic. Și, ca de regulă, gogoliți cum sunt pe sama noastră, ei au succes. Ei vreau să mai vâre câțiva Ucraini în Consistor și, mai ales, să li-se sfințească un episcop

în persoana aceluia care, de câțva timp s'a făcut atât de harnic predicator, d. Manasterski. Ministrul le face pe voie și — poruncește să se facă așa cum cer ei. Din norocire, un Mitropolit nu e ca un simplu beamter căruii îi poți porunci după plac. Totuși, însă, nu e lucru plăcut, chiar pentru un cap al bisericei, mai ales dacă acea biserică nu se bucură de autonomia ce i-se cuvine după legile fundamentale, a sta în opoziție cu ministerul.

Aice, trebuie ca și puterea noastră politică să se amestece și să se opuiască, precum au făcut-o Rușii ca să ajungă aceea ce ar însemna o nedreptate pentru Români. Un început demn și hotărât, s'a făcut. D. Aurel Onciul, în ședința comisiei budgetare din 9 Martie, și-a ridicat glasul cu toată energia în interesul independenței bisericei noastre și contra amestecului neîndreptățit al autorităților în afacerile noastre: „Ferească D-zeu — a zis d-sa la urmă — să se schimbe ceva în biserica noastră, fără o înțelegere prealabilă între Români și Ruși. Asta ne-ar face să ne ridicăm cu coasa și securea. În interesul păcii din țară, guvernul trebuie să aștepte mai întâiu rezultatul înțelegerii dela popor la popor!”

A fost o cuvântare cu o îndrăsneală laudabilă și o hotărâre intransigentă care merită toată recunoștința și care ne dă speranță, că interesele noastre bisericesti vor afla și pe viitor în d. Onciul precum și în aceia cari sunt tot așa de chemați și îndatoriți la aceasta, sprijinul necesar.

Prima șezătoare literară a „Junimii“.

În luna trecută, societatea academică „Junimea“, cea mai veche societate studentească, își împlinea, pe lângă o parte a programului său social-național și o frumoasă datorință culturală, dând în provincie, adică în Suceava și Rădăuți câte-o petrecere împreună cu concert și teatru, urmărind chiar și cu partea materială, cu venitul bănesc realizat, un scop cultural, adăogând la un fond, care e merit să ofere odată studențimii române un beneficiu nespus de mare, adică găzduire gratuită într'un internat academic, „Alumneul Junimii“.

Duminica trecută, „Junimea“ a reluat și în Cernăuți, ca în anii trecuți, împlinirea unui program cultural-național vrednic de toată lauda, aranjând cea dintâiu șezătoare literar-musicală din anul acesta, în sala „Armoniei“, înaintea unui public numeros: dame, amployați (dintre aceștia însă în majoritate generația

tânăra) și studentime. Dl profesor universitar V. Gheorghiu a ținut o conferință despre convertirea apostolului Pavel. Ar zice cineva: un subiect cunoscut și încă religios ca conferință literară? Da, și încă foarte potrivit nu numai cu timpul postului, dară și cu împrejurările noastre! Trebuie să fi fost cineva de față pentru a se încredința, din expunerea dlui Gheorghiu, că un subiect, dacă și e cunoscut, poate să fie foarte interesant. Reflexiile savante și clare asupra faptului din scriptură, precum și analiza fină a psihiei unui om în care se petrece o prefacere colosală, a unui om, care nu e un simplu muritor, ci care, învățat cum era, prigoniat din cea mai tare convingere legea lui Hristos, pentru că credea că face pe placul lui Dumnezeu, au tot dreptul de-a li se atribui o valoare literară netăgăduită. Apoi, pentru că vorbim de un subiect religios, credem, că chiar mai multe conferințe de felul acesta ar face foarte bine publicului nostru, înlocuind, încâtva ceea ce ne lipsește: predica de valoare potrivită pentru un public cult, căci o predică bună e și dânsa o producție literară.

Au urmat apoi două cântece de cea mai mare frumusețe: „Vraja“ și „Eu mă duc codrul remâne“, dintre cari cel dintâiu a exercitat un adevărat farmec asupra auditorului. Corul „Junimii“, condus cu măiestrie de d-ty Totoiescu (un mazil de-ai noștri) merită toată recunoștința.

După cetirea unor părți din Creangă, am putut admira pe Junimeni și pe un alt teren de activitate: o orchestră a executat cu o precizie și măiestrie o piesă muzicală, încât ne-a pus în mirare. Au urmat în fine coruri, dintre cari un cvartet original, compoziție a unui Junimean, care a plăcut mult.

Această activitate frumoasă a „Junimii“ merită toată încurajarea din partea publicului românesc, care este invitat să participe în număr mare la șezătorile literare ale acestei societăți. Poate fi oricine încredințat, că, dacă se va interesa astfel de Junimea, nu numai că i-a face societății bucurie, dară însuși se va alege cu un folos și o plăcere curată, nobilă, pe cari împrejurările dela noi rar i-le pot procura.

Știri mărunte.

Logodnă. Dl Cornel cav. de Vlad, iurist absolvent, s'a logodit cu d-ra Aglaia Comoroșan, fiica d-lui profesor Arsenie Comoroșan. Felicităm!

Hirotonie. Dl Ioan Avram, diacon catedral, care trece ca profesor de religie la gimnasiul din Câmpulung, s'a hirotonit în presviter.

Pensionare. Dl Casian cav. de Isar, veterinar superior în Rădăuți, a trecut în pensie la cererea sa proprie.

Caz de moarte. În 3 c. a reposat d-na Alexandra Burac născ. Grigorovici, soția parohului Dimitrie Burac din Cuciumare. Condolențele noastre întristatului soț.

Electorale. Dl Ioan cav. de Cuparencu a ținut până acuma adunări electorale la Banila-Moldovenească, Cires, Davideni și Mihalcea. Toate adunările convocate erau foarte bine cercetate și pretutindene fu primit candidatul de deputație cu mare însuflețire de către alegătorii săi. Îndeosebi mazilii și răzeșii au primit cu mare bucurie pe viitorul lor deputat. În Mihalcea a cercat Ucrainul Iwasiuk să turbure adunarea, dar fu alungat afară de alegătorii români. Rugăm pe dl forșmaistru Cuparencu să se prezinte și înaintea alegătorilor răzeși de peste Prut, unde e așteptat de-asemena. În 26 Mart va sosi dl Cuparencu la Cabești. Rugăm pe mazilii și răzeșii din Cabești și Costești să vie cu toții la adunare, ca să vadă pe candidatul lor și să asculte programul său.

Soc. „Școala Română“ convoacă pe membrii săi într'o adunare generală pe Duminică în 26 Martie la orele 3 d. m. Adunarea va avea loc în localitățile gimnasiului al III-lea de stat cu următoarea ordine de zi: 1) Raportul comitetului; 2) Alegerea comitetului; 3) Eventualii. — Dr. I. cav. de Cuparencu, președinte; Ernest Rabener, secretar.

Mulțămită publică. Pentru casa națională din Broscăuții vechi au mai încurs următoarele oferte benevole: de la dnul David Dolinski, primar și director al băncii române 150 cor., de la onor. soc. „Academia ortodoxă“ 10 cor., de la dl prof. George Palamarescu 10 cor.; pe lista Nr. 27 încredințată dlui Dimitrie Voievidca, stud. teol. 21 cor. 90 b., la care au contribuit dnii Victor Percec, Al. Isăceanu, C. Dron, E. Ardeleanu, L. Penteleiciuc, I. Ilîsei, A. Buleandra, S. Zugrav, G. Sucevan, Olv. Sorocean, G. Ignatescu, I. Gherman, D. Ududdec câte 1 cor., Dim. Voievidca, I. Boca și N. Hopulele câte 2 cor., Petru Gâză 1 cor. 50 b., M. Țipa 80 b., și N. Irimescu 60 bani. Pe lista Nr. 28 încredințată dlui Oo Țopa, stud. fil. 21 cor. la care au contribuit: vener. părinți Ostășec, Șandru, Zaharovschi, câte 2 cor., Eus. Procopovici 5 cor., Hacman 1 cor., Dr. Isopescul-Grecul 5 cor., Hormuzachi și Nedelco câte 2 cor. — Pentru recvisite școlare 100 cor. de la comuna Broscăuții-vechi din fondul orfanilor. Tuturor marinișoșilor donatori li se exprimă pe calea aceasta mulțămită sinceră. — Ioan Luța, preot.